

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 546/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Bauerom, Advokátska kancelária Bauer, s. r. o., Dénešova 19, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, expozitúry Východ Košice v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-344/NKA-PK-VY-2015, ako aj postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 94/15/1000 a jeho písomným upovedomením č. k. VII/1 Gv 94/15/1000-48 zo 4. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného

porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, expozitúry Východ Košice (ďalej len „PZ“) v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-344/NKA-PK-VY-2015, ako aj postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 94/15/1000 a jeho písomným upovedomením č. k. VII/1 Gv 94/15/1000-48 zo 4. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté upovedomenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že voči sťažovateľovi je vedené trestné konanie, v rámci ktorého je v pozícii obvineného pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Počas výsluchu sťažovateľa v konaní o väzbe obhajca žiadal prehrať záznam uložený v spise a predložiť zo spisu príslušné utajované prílohy, ako jeho zákonný podklad, keďže zistil, že je ako dôkaz súčasťou spisu a bude na neho ako na dôkaz, prirodzene, v konaní o väzbe prihliadané. Sťažovateľ uvádza, že zo strany PZ mu nebola vyhotovená a predložená tá časť vyšetrovacieho spisu, ktorá obsahovala časti zápisníc s výpoveďami dovtedy jediného svedka - agenta [REDACTED] (ďalej aj „agent“), a to z 5. októbra 2015 a z 19. februára 2016, a ani ostatné časti spisu a jeho utajovaná príloha daná čo i len na opakované nahliadnutie.

2.1 Z uvedeného dôvodu požiadal sťažovateľ 23. marca 2016 prokuratorku generálnej prokuratúry samostatnou žiadosťou z 21. marca 2016 o zabezpečenie úradne overenej fotokópie kompletného vyšetrovacieho spisu spolu so všetkými prílohami vrátane častí zápisníc. Prípisom z 24. marca 2016 (ďalej len „prípis“) doručeným e-mailom právnej zástupkyňi sťažovateľa 24. marca 2016 prokuratorka generálnej prokuratúry konštatovala, že žiadosť sťažovateľa vyhodnotila ako žiadosť podľa ustanovenia § 69 ods. 2 Trestného poriadku, ktorú týmto prípisom vybavila so záverom, že sťažovateľovi bolo odmietnuté

poskytnutie celej zápisnice z výsluchu svedka [REDACTED], pretože by mohlo prísť k narušeniu a ohrozeniu priebehu a účelu ďalšieho vyšetrovania, ktoré je v počiatkoch.

2.2 Sťažovateľ, zastávajúc názor, že jeho práva sú hrubo porušované a je mu bránené vo výkone jeho práva obhajoby a iných práv, ešte pred výsluchom agenta dňa 30. marca 2016 zaslal generálnej prokuratúre žiadosť o postup podľa ustanovenia § 69 ods. 2 Trestného poriadku, a to na účely dôkladného preskúmania dôvodnosti odmietnutia práva nahliadať do spisu a odmietnutia práv s tým spojených zo strany prokurátorky generálnej prokuratúry (ďalej aj „podanie“). Dňa 11. apríla 2016 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa zo strany prokurátorky generálnej prokuratúry doručené napadnuté upovedomenie, ktorým žiadosť (o preskúmanie závažnosti dôvodov odmietnutia práva nazerať do spisu) z 30. marca 2016 (doručená generálnej prokuratúre 31. marca 2016) bola vyhodnotená ako podnet. Generálna prokuratúra v napadnutom upovedomení uviedla: *„Po oboznámení sa s obsahom uvedeného písomného podania prokurátorka konštatuje, že s prihliadnutím na doterajšie štádium trestného konania bolo toto písomné podanie právne vyhodnotené ako podnet podľa § 31 zákona č. 401/2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

Z obsahu vyššie označeného podania vyplýva, že JUDr. Richard Bauer, splnomocnený obhajca obv. [REDACTED] namieta, že mu bolo bezdôvodne odopreté oboznámiť sa s dôkazmi nevyhnutne potrebnými k výkonu obhajoby a to konkrétne, že obhajcovi vyšetrovateľom vydané zápisnice o výsluchu svedka [REDACTED] zo dňa 05. 10. 2015 a zo dňa 19. 02. 2016 neboli kompletne, chýbajú celé strany s vypovedanými skutočnosťami. Následne obhajca požiadala žiadosťou zo dňa 21. 03. 2016 prokurátorku ÚŠP GP SR o vydanie kompletnej úradne osvedčenej fotokópie vyšetrovacieho spisu.

Táto žiadosť obhajcu zo dňa 21. 03. 2016 bola vyhodnotená ako žiadosť podľa § 69 odsek 2 Trestného poriadku, pričom prípisom zo dňa 24. 03. 2016 bola táto žiadosť vybavená s tým, že bolo odmietnuté poskytnutie celej zápisnice z výsluchu svedka, [REDACTED], pretože by mohlo prísť k narušeniu a ohrozeniu priebehu a účelu ďalšieho vyšetrovania, ktoré je v počiatkoch.

Obvinený a jeho obhajca takýto spôsob vybavenia jeho žiadosti považujú za nezákonný a žiadajú o preskúmanie tohto postupu nadriadeného prokurátora, pričom obhajca obvineného zdôrazňuje, že si je vedomý, že od 1. 1. 2016 je de facto prieskum zákonnosti zo strany nadriadenej prokuratúry podľa Zákona o prokuratúre nemožný. Napriek tomu žiada preskúmať celkový postup vyšetrovateľa a prokurátorky v trestnom konaní.

Tak ako to obhajca obvineného správne vo svojej žiadosti uvádza, podľa § 31 odsek 5 zákona č. 401/2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, postupom podľa tohto zákona sa nemožno domáhať preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v trestnom konaní ani preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v trestnom konaní, vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania.

Treba ešte podotknúť, že postup vyšetrovateľa bol podľa § 210 Trestného poriadku preskúmaný, o čom bol obvinený a obhajca vyrozumieť upovedomením zo dňa 31.03.2016.“

3. Podľa sťažovateľa vyšetrovateľ PZ, ako aj prokurátorka generálnej prokuratúry postupom a písomným upovedomením konali v hrubom rozpore s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, ústavy a dohovoru. Uvedený postup a prijaté napadnuté upovedomenie nemajú podľa sťažovateľa obdobu a podklad v právnej úprave najmä v príslušných ustanoveniach Trestného poriadku, sú nezákonné, svojvoľné a arbitrárne.

3.1 Sťažovateľ uvádza, že tým, že sa obhajca nemohol relevantne pripraviť na výsluch agenta dňa 1. apríla 2016, a to aj oboznámením sa so spisom v jeho kompletnej fotokópii, ako aj nahliadnutím do utajovanej prílohy oproti príslušnému súhlasu, teda s relevantnými skutočnosťami v rozsahu v akom o oboznámenie žiadal, a to bez toho, aby mu bolo akokoľvek uvedené, čo je závažným dôvodom na odmietnutie uvedených práv, pričom následne nemohol odôvodniť sťažnosť, ako aj pripraviť sa na ďalšie úkony vykonané v neskoršom období v trestnom konaní, bolo porušené nielen právo sťažovateľa na inú právnu ochranu a spravodlivý proces, ale aj jeho právo na obhajobu. Postup

vyšetrovateľa PZ v trestnom konaní a následne najmä postup vec dozorujúcej prokurátorky generálnej prokuratúry a jej písomné napadnuté upovedomenie, ktorým vyhodnotila podanie z 29. marca 2016 ako podnet, tak nemá podľa sťažovateľa oporu v Trestnom poriadku, s ktorým je úplne rozporné, a podľa názoru sťažovateľa porušuje ním označené ústavné práva.

4. Sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, expozitúry Východ, Rastislavova 69, 040 01 Košice v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-344/NKA-PK-VY-2015, ako aj postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. k. VII/1 Gv 94/15/1000 a jeho písomným upovedomením č. k. VII/1 Gv 94/15/1000-48 zo dňa 04.04.2016, porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pokračovať v porušovaní označených základných práv a slobôd [REDAKOVANÉ].

3. Ústavný súd Slovenskej republiky písomné upovedomenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 94/15/1000-48 zo dňa 04.04.2016 zrušuje a Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 94/15/1000 prikazuje konať a rozhodnúť o podaní sťažovateľa zo dňa 29.03.2016.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky písomné upovedomenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 94/15/1000-48 zo dňa 04.04.2016 zrušuje a Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky prikazuje postúpiť podanie sťažovateľa zo dňa 29.03.2016 na rozhodnutie na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky.

5. Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry je povinný zaplatiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 355,72 EUR (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiatdva centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie Bauer s.r.o., Dénešova 19, 040 23 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

K namietanému porušeniu ústavných práv postupom PZ

7. Sťažovateľ namietol postup PZ, ktorým mu (resp. obhajcovi) vyšetrovateľ PZ neumožnil nazrieť do utajovanej časti spisu.

7.1 Podľa § 69 ods. 2 Trestného poriadku v prípravnom konaní orgán činný v trestnom konaní môže právo nazeráť do spisu a s ním spojené práva podľa odseku 1 zo závažných dôvodov odmietnuť, najmä ak v spise nemožno urobiť také opatrenia, ktoré by zabránili zmareniu alebo podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného stíhania. Závažnosť dôvodov, z ktorých orgán činný v trestnom konaní toto právo odmietol, na žiadosť osoby, ktorej sa odmietnutie týka, je prokurátor povinný urýchlene preskúmať. Ak právo nahliadať do spisu a s ním spojené ostatné práva uvedené v odseku 1 zo závažných dôvodov odmietol prokurátor, na žiadosť osoby, ktorej sa odmietnutie týka, je nadriadený prokurátor povinný urýchlene preskúmať dôvodnosť odmietnutia. Tieto práva nemožno odoprieť obvinenému a obhajcovi a poškodenému po tom, čo boli upozornení na možnosť preštudovať spisy.

7.2 Sťažovateľ využil možnosť požiadať prokurátora podľa § 69 ods. 2 Trestného poriadku o preskúmanie odmietnutia (zo strany príslušného vyšetrovateľa PZ) nahliadnuť do utajovanej časti spisu. Prokurátorka generálnej prokuratúry túto žiadosť vybavila prípisom z 24. marca 2016 doručeným právnej zástupkyňi sťažovateľa 24. marca 2016. Sťažovateľ vybavenie svojej žiadosti uvedeným prípisom vo svojej sťažnosti nenamieta.

7.3 Z uvedeného vyplýva, že proti postupu vyšetrovateľa PZ bol v zmysle § 69 ods. 2 Trestného poriadku sťažovateľovi k dispozícii účinný prostriedok ochrany jeho práv vo forme žiadosti o preskúmanie odmietnutia nazrieť do spisu adresovanej prokuratúre.

7.4 Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7.5 Ústavný súd preto podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť v tejto časti pre neprípustnosť.

K namietanému porušeniu ústavných práv postupom a napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry

8. Podľa § 31 ods. 5 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“; účinného od 1. 1. 2016) postupom podľa tohto zákona sa nemožno domáhať preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v trestnom konaní ani preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v trestnom konaní, vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku. To neplatí, ak ide o podnet na podanie dovolania podľa Trestného poriadku.

8.1 Napriek citovanému zneniu § 31 ods. 5 zákona o prokuratúre zaslal sťažovateľ 30. marca 2016 generálnej prokuratúre žiadosť o postup podľa ustanovenia § 69 ods. 2 Trestného poriadku, pričom obdobnú (totožnú) žiadosť už prokurátorka generálnej prokuratúry vybavila prípisom z 24. marca 2016 doručeným právnej zástupkyňi sťažovateľa 24. marca 2016.

8.2 Správne potom generálna prokuratúra v napadnutom upovedomení dôvodí, že pokiaľ sťažovateľ podal proti postupu vyšetrovateľa PZ žiadosť (prostredníctvom obhajcu)

z 21. marca 2016 podľa § 69 ods. 2 Trestného poriadku, ktorá bola vybavená príslušnou prokurátorkou generálnej prokuratúry, jeho opätovná žiadosť o postup podľa § 69 ods. 2 Trestného poriadku je žiadosťou o preskúmanie identického a skôr uskutočneného postupu prokurátora nadriadeným prokurátorom, pričom s účinnosťou od 1. januára 2016 je prieskum zákonnosti zo strany nadriadenej prokuratúry v týchto prípadoch (preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v trestnom konaní) podľa § 31 ods. 5 zákona o prokuratúre vylúčený.

8.3 Záver generálnej prokuratúry v napadnutom upovedomení, ako aj jej postup pri vybavovaní žiadosti sťažovateľa z 30. marca 2016 preto nemožno hodnotiť ako arbitrárne, ale ako ústavne udržateľné, teda ktoré nie sú svojvoľné. Ústavný súd nie je povolaný v tomto prípade zasahovať do autonómneho rozhodovania a konania generálnej prokuratúry v sťažovateľovej veci.

8.4 Ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2016